

terim je Srbska kneževina grôza, katero že skoro kakor količ čutijo v svojem mesu.

Srbija obsega 998 štirjaških milj in je štela 1865. leta 1 milijon in 157.000 prebivalcev. Večidel so ti velikega Srbskega naroda in jedro njegovo. Med njimi živí okoli 100.000 Rumuncev, nekaj tisuč Bulgarov, okoli 12.000 ciganov in 2000 judov. Nepriistranski popisovalci narodov slikajo Srbski narod tako-le: „Po krepkem životu, ognjenem, poetičnem duhu, pogumu, posebnih običajih, umom za godbo in petje in ljubezni do svobode odlični so Srbi eden najbolj nadarjenih in največ obetajočih slovanskih narodov. Plemstva pri njih ni, kmetje so prosti posestniki, razločki med stanovi so le po poslu ali poklicu. Rodovinsko življenje je patrijarhalno priprosto, v hiši stanuje vsa rodovina.“ — Srbi so s prav malo izjemami pravoslavni ali vzhodno-grške vere, ki se je povzdignila do neodvisne narodne cerkve.

Ustava kneževine je omejeno-monarhična. Knez je glava državne oblasti, za postavodajstvo pa ima senat in narodno skupščino. Senat obstoji iz 17 udov, katere knez izvoli za ves čas življenja. Redna skupščina je sestavljena iz 120 poslancev, katere voli narod. Volilna pravica je odvisna od tega, da je Srb vsaj 21 let star, da neposrednje davke plačuje, a ne sme biti niti poselskega niti ciganskega stanú. Udje vlade in duhovni imajo pravico voliti, a ne voljeni biti. Redna skupščina se ima sklicavati vsaj na tri leta enkrat. V posebno važnih slučajih se skliče izvanredna, velika skupščina, ki je štirikrat tako velika, ko navadna ali redna.

Srbija vzdržuje redno stalno vojno okoli 6000 mož. Glavna in prava vojna moč pa je narodna vojska, za katero je zmiraj polovico vseh orožja zmožnih mož zapisanih. Le duhovni niso vojaki. Srbska narodna vojna znaša navadno okoli 60.000 mož, pa se v nenavadnih slučajih more pomnožiti še za enkrat toliko.

Nekdaj je spadala Srbija k Grškemu (Bizantinskemu) cesarstvu, pa je imela vendar lastne glavarje (župane) in se je samostojno vojskovala. Leta 1043. je župan Štepan Bogislav pregnal Bizantinske poveljnike in njegov sin in naslednik Mihailo (1050. do 1080.) se je naredil popolnoma neodvisnega, sprejel naslov kralja Srbskega in si pridobil pripoznanje tega naslova od papeža Gregorja VII. Vendar se je vsililo zopet Bizantinsko nadgospodarstvo, dokler ga ni Štefan Nemanja leta 1163. zopet popolnoma otresele. Postal je ustanovitelj po njem imenovane kraljeve rodovine in kraljestva, ki se je po prestolnici Rasa (zdaj „Novi Bazar“) imenovalo vélika županija Raška, potem pa Srbsko ali Raško kraljestvo. (Od tod še zdaj nahajajoče se ime „Rajči.“) Štefanovi nasledki so kraljestvo tako razširili, da je za časa Štefana Dušana (1336. do 56.) vsa Albanija, Macedonija, Tesalija, severna Grška in Bulgarija bila pod Srbskim gospodstvom. (Kon. prib.)

Mnogovrstne novice.

* *Živinoreja v Teksasu v severni Ameriki se je poslednji čas tako pomnožila, da bi človek skoro ne verjel, kar dotična statistika poroča. Kar je bilo nekdanj polje, je zdaj paša, na kateri se pasejo neizmerne čede goved, kónj, mul, mežgov in ovac. Večidel pa je dandanes živinoreja v rokah velikih posestnikov, katere zato „živinske kralje“ imenujejo. Tako, na pr., imata posestnik Allen in njegov sin 40.000 oralov svetá z 50.000 repi živine; vsako leto prodasta čez morje nad 20.000 ovac; — posestnik Love ima na 40.000 oralih zemlje 120.000 živine; — posestniki Matthevs, Coleman*

in Matthevs redijo na 200.000 oralih pašnikov 130.000 živinčet; — posestnik King ima 200.000 oralov paše in 160.000 goveje živine, 10.000 pa kónj in mežgov; — posestnik Kennedy, njegov najbližnji sosed, ima na 190.000 oralih pašnikov 8000 kónj in mežgov in 120.000 druge živine. — To so pač res živinski kralji.

* *Kako silno se množi število blaznih (norih) v Dunajski norišnici, kažejo nam sledeče številke: leta 1873. so jih v norišnico sprejeli 570, 1874. leta 620, 1875. leta 680, 1876. leta pa 768; bati se je, da jih bode konec letošnjega leta še več. Ker zato v Dunajski norišnici prostora manjka, ne morejo več sprejemati taci, ki nimajo domovinske pravice v doljni Avstriji. — Žalibog, da prav tako se število blaznih množi tudi v drugih deželah.*

Naši dopisi.

Iz Istre. *. — Kar se le v večih mestih bolj pogostoma godí, začelo se je tudi v malih. Ponoči med 14. in 15. marcem zavdala si je v Paznu neka še ne 19 let stara dekla. Našli so jo 15. t. m. zjutraj čisto praznjo opravljeno mrtvo na postelji. Zavdala si je z ogeljnimi strupenim gazom, postavši zvečer v svojo spalnico dve prilično veliki posodi oglja, katero je zažgala. Ljudje pravijo, da jo je njen ljubi zapustil in mesto nje njeno sestro za ženo vzel; in to da je vzrok samomora. Gotovega vendar nihče prav ne vé. Pravila je pa sosedom, katerim je več zaupala, in celó svoji lastni gospej, pri kateri je služila, da se bo sama usmrtila. Tega se ve, da jej nihče verjel ni. Njena gospá jo je vendar resno posvarila, naj ne kvasi taci neslanosti, ampak moli naj Boga. Na to dobrohotno svarilo svoje dobre gospé se je pa smijala rekoč: „čemu moliti? duhovni sícer pravijo, da je pekel; jaz pa vem, da ga ni!“ — Samomorka si je znala skrbeti za lepo gospôsko krinolino; na ples je rada hodila; tudi obnašati se je znala priljudno. V teh rečeh bila je toraj dobro „omikana“. Kaj je toraj vzrok bil onega groznega čina, nego zaničnega, brezverska, nekrščanska izreja? — Oče, zvedši za hčerino smrt, prišel je prašat po njeni zapuščini, katera mu je, prej ko ne, bolj na srcu ležala kot otrokova sreča. — Stariši! nočem vam tukaj pridigati, vsaj imate svoje duhovne pastirje povsod, kateri vam nepobitne resnice naše sv. vere oznanujejo in razlagajo, nje poslušajte; rečem vam le toliko: prevdarite dobro ta žalostni in resnični dogodek, katerega sem vam tukaj nerad popisal! Pošiljajte radi svoje otroke v cerkev in v šolo; toda bodite prepričani, ako sami svojih otrok domá nič podučevali in jih tako pripravljali ne boste na nauke, katere imajo v cerkvi in v šoli nadalje poslušati, ne bo tudi niti cerkev niti šola pri najboljši volji zaželenega vspeha dosegla. Človeku ostane rado to, kar se je že kot otrok od svojih skrbnih starišev navadil, kar je že z maternim mlekom vsesal; — tako nam je tudi najljubši in najmilši tisti jezik, katerega smo se od svoje matere naučili. To je sv. cerkev od nekdanj dobro vedela, zato spoštuje ona vsako narodnost. Ravno to bi morala tudi šola in posebno ljudska šola biti. Ali žalibog! ravno v Istri niso osnovane ljudske šole na narodni, torej ne na natorni podlagi. To je menda edina provincija v Cislajtaniji, v kateri so slovanski otroci siljeni obiskovati tujo — italijansko — ljudsko šolo. V devetnajstem, tako imenovanem razsvitljenem veku, ko je narodnostno vprašanje in omika ljudstev na narodni podlagi na dnevnem redu, bila bi to ironična laž, ko bi ne bila žalostna resnica! — „Naša Sloga“ toži, da hoče naučni minister slovansko mladino v Istri ponemčiti. Meni se pa zdi, da bo slovanska